

**PROVEDBENI PLAN
OBVEZATNE PREVENTIVNE DEZINSEKCIJE I DERATIZACIJE NA PODRUČU OPĆINE DUGI RAT U 2022.
GODINI**

Na temelju odredbi Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07, 113/08, i 43/09), Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (NN 35/07) i Programa mjera suzbijanja patogenih mikroorganizama, štetnih člankonožaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca čije je planirano, organizirano i sustavno suzbijanje mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije od javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku (NN128/11), Nastavni zavod za javno zdravstvo – Splitsko dalmatinske županije predlaže slijedeći Provedbeni plan dezinsekcije i deratizacije za područje Općine Dugi Rat u 2022. godini.

1. IZVRŠITELJ PROGRAMA MJERA

Mjere obvezatne preventivne deratizacije i dezinsekcije provode zdravstvene ustanove i druge pravne osobe ako za obavljanje te djelatnosti imaju odobrenje ministra nadležnog za zdravstvo sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

Program mjera provode izvršitelji koji su sa Općinom Dugi Rat sukladno propisima sklopili ugovor o obavljanju mjera deratizacije i dezinsekcije.

Izvršitelji programa mjera moraju ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva (NN 35/07) i Pravilnikom o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (NN 35/07).

Izvoditelji DDD mjera mogu biti sanitarni inženjeri, sanitarni tehničari ili izvoditelji drugih struka, a svi s položenim tečajem za rad s kemikalijama i programom obvezne »Trajne edukacije za izvoditelje obveznih DDD mjera«. Terenske ekipе izvoditelja mogu imati dva do pet članova bez obzira o kojoj vrsti mјere se radi, a voditelj svake terenske ekipе mora biti sanitarni inženjer ili sanitarni tehničar s odgovarajućim iskustvom.

Izvršitelji programa mjera moraju prije početka rada osigurati identifikacijske iskaznice sukladno Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva (NN 35/07).

Izvršitelji programa mjera dužni su najmanje tri dana prije početka akcije deratizacije ili larvicidne i adulticidne dezinsekcije odjelu nadležnom za poslove provedbe deratizacije i dezinsekcije te nadležnom Zavodu za javno zdravstvo dostaviti Operativni plan s razrađenom organizacijom i planom rada u pisanom obliku.

Izvršitelj tijekom provedbe mјera koristi dokumente u obliku obrazaca sukladno Programu mјera.

2. NAČIN I DINAMIKA PRIMJENE RODENTICIDA I INSEKTICIDA TIJEKOM DERATIZACIJE I DEZINSEKCIJE

Uz vođenje dokumentacije propisane Programom mјera, Provedbeni plan određuje i način primjene antikoagulantnih meka sukladno članku 20. i 21. i insekticida sukladno članku 13. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (NN 35/07).

2. 1. OBVEZATNA PREVENTIVNA DERATIZACIJA

Izvoditelj Programa mjera provest će obvezatnu preventivnu deratizaciju na području Općine Dugi Rat i to u sljedećim rokovima:

- ✓ proljetna deratizacija (travanj, svibanj)
- ✓ jesenska deratizacija (listopad, studeni)

Potreba za ponovnim tretmanom utvrđuje se na temelju podataka prikupljenih tijekom nadzora, stručnim izvidom te dojavom građana o pojačanoj aktivnosti glodavaca (štete, oglodi, izmet, ugrizi, vizualni kontakti...).

Trajanje deratizacije: Postupak deratizacije se ograničava na što je moguće kraće vrijeme (jedan do dva dana).

Rodenticidi: Deratizacija će se provoditi izlaganjem meka zatrovanih rodenticida iz skupine antikoagulanata II generacije na bilnjom nosaču u parafiniziranom ili rasutom obliku. Koristit će se rodenticidi na bazi aktivnih tvari bromadiolona 0,005% ili brodifakuma 0,005 % u rasutom, svježem ili parafiniziranom obliku težine 10, 25, 35, 100, 200 grama sukladno Pravilniku o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (NN 35/07).

Deratizacija će se provesti na sljedećim površinama:

a) Javne površine:

- **Kanalizacijski sustav.** Kanalizacijski sustav pruža najpovoljnije uvjete u pogledu zaklona i dostupnosti izvora hrane i vode za smeđeg štakora (*Rattus norvegicus* - štakor selac) pa je stoga i glavno žarište ovog najvažnijeg urbanog štetnika. **Rodenticid:** antikoagulanti II generacije: bromadiolon 0,005% u formi parafiniziranih mamaca na žici ili sa rupom, težine 100 - 300 g. **Način izlaganja:** Mamci vezani na pocičanu ili bakrenu žicu se postavljaju u kanalizacijski otvor i pričvršćuju na poklopac ili stjenku otvora. Zatečene zaostale mamce ranijih deratizacija izvođač je dužan odstraniti i neškodljivo ukloniti. Mamac se postavlja na visinu dostupnu štakoru na način daje što manje izložen djelevanju vode (razina kanalizacijske plime). Nakon postavljanja mamac na poklopac se označava bojom. **Obuhvat:** Obveza je izvođača postići što veći obuhvat svakako ne manji od 60 % koji ovisi o učestalosti revizijskih okna u ulici, mogućnosti otvaranja, gustoći prometa ili posebnim sugestijama komunalne organizacije. Izostavljaju se vrlo duboki kanalizacijski otvori, kanalizacijski otvori na glavnim prometnicama te one kanalizacijske otvore koji se iz objektivnih razloga ne mogu otvoriti. Izuzimaju se kanalizacijski otvori u kojima je velik protok otpadnih voda, a tada se obraduju kolaterale. Kako bi uspješno proveli procjenu oglodanosti nakon 7-10 dana potrebno je obnoviti mamke.
- **Obala mora.** Dijelovi morske obale svojim obilježjima pružaju dobre uvjete za održanje i razmnožavanje štakora: Podzidana obala, osobito u blizini kanalizacijskih izljeva i ušća potoka i kanala oborinskih voda, nasuta obala ali i divlja neuređena obala u naseljenom području. **Rodenticid:** Antikoagulant bromadiolon 0,005% u formi parafiniziranih parafinskih blokova od 100 - 300 g. **Način izlaganja:** Mamce postaviti vezane na pocičanoj ili bakrenoj žici na skrovitim mjestima, nedostupnim ljudima (djeci!!!) i neciljanim vrstama (u pukotine, pod stijene), ali zaštićene od djelovanja morske vode. Mjesta postavljanja označiti bojom (gdje nije moguće koristiti 100 g blokove na žici, mogu se koristiti miniblokovi u skrovitim mjestima nedostupnim ljudima i neciljanim vrstama). **Obuhvat:** Svi dijelovi morske obale na kojima se registrira aktivnost glodavaca. Gustoća postavljanja (razmak među susjednim mamacima) ovisit će o stupnju infestacije i

mogućnosti sigurnog izlaganja. Mamci će se izlagati (obnavljati) do utvrđivanja prestanka aktivnosti glodavaca odnosno prestanka uzimanja.

- **Potoci i kanali oborinskih voda.** Korita potoka i kanala oborinskih voda u pravilu zarasla i periodično protočna, a ponekad i recipijenti fekalnih voda septičkih i crnih jama od osobitog su interesa za preventivnu deratizaciju zbog visokog kapaciteta za održanje i razmnožavanje različitih vrsta glodavaca, poglavito štakora. Blizina poljoprivrednih površina, uzgajališta domaćih životinja i nekontroliranog (divlje) odlaganja smeća dodatno povećava ovaj kapacitet. Rodenticid: Antikoagulant II generacije - bromadiolon 0,005% u formi parafinskih blokova od 100 ili 200 g. Način izlaganja: Mamce postavljati vezane na pocičanoj ili bakrenoj žici na skrovitim mjestima nedostupnim ljudima i neciljanim vrstama vezane na pocičanoj ili bakrenoj žici uz vidljivo označavanje mjesta izlaganja (bojom ili na neki drugi prigodan način). Obuhvat: Gustoća postavljanja mamaca ovisit će o stupnju infestacije i mogućnosti sigurnog postavljanja. Mamci će se izlagati do prestanka aktivnosti glodavaca tj. prestanka uzimanja mamaca.
- **Zelene površine.** Uređene zelene površine (parkovi) uz zadovoljavajuće preventivne mjere u pravilu imaju nisku infestaciju glodavcima. Ipak obzirom na prisustvo nesavjesnog ponašanja pučanstva deratizaciju vršiti isključivo baražom kanalizacijskog i drenažnog sustava. U slučaju pojačane aktivnosti glodavaca deratizacija će se provesti uz suglasnost nadzorne službe uz strogo poštivanje principa «sigurne primjene» pesticida - izlaganje mamaca u zatvorenim i učvršćenim kutijama uz permanentni nadzor. Zapuštene zelene površine (šikare, nekontrolirano odlaganje smeća) pružaju dobre uvjete za održavanje i razmnožavanje glodavaca pa redovito zahtijevaju deratizacijske tretmane. Mamce postavljati u aktivne rupe ili na siguran način, na mjesta nedostupna ljudima i neciljanim vrstama. Aktivne rupe potrebno je nakon obrade zatrpati. Rodenticidi: Antikoagulanti II generacije u formi parafiniziranih mamaca težine 50, 100 i 200 g. Obuhvat: Ovisno o stupnju infestacije i mogućnosti sigurne primjene.
- **Ruševine i napušteni objekti.** U ruševinama i napuštenim objektima glodavci nalaze idealne uvjete zaklona pa su ovakva mjesta redovito njihova staništa u kojima se neometani ljudskim prisustvom mogu namnožiti do enormnih granica, osobito ukoliko u blizini postoje izdašni izvori hrane i vode, odakle onda koloniziraju druga područja. Rodenticidi: Antikoagulanti II generacije u formi parafiniziranih mamaca - blokova, slobodni ili vezani na žicu. Način izlaganja: Rasute mamce izlagati u hranidbenim kutijama, a krute mamce slobodne na skrovitim mjestima. Obuhvat: Jednokratnim tretmanom obuhvatiti sve registrirane ruševine i napuštene objekte i pripadajući okoliš.
- **Javne prometne površine (rubna područja između javno-prometnih površina i stambenih objekata).** Deratizacija javno-prometnih površina obavljat će se dva puta tijekom godine u sklopu obvezatne preventivne deratizacije. Rodenticidi: Antikoagulanti II generacije u formi parafiniziranih mamaca težine 50, 100 i 200 g slobodni ili vezani na žicu. Način izlaganja: Rasute mamce izlagati u hranidbenim kutijama s oznakom «PAZI OTROV!» i obilježene brojem. Iste nakon završene deratizacije prikupiti i neškodljivo ukloniti. Krute mamce izlagati u kutijama ili slobodne na skrovitim mjestima nedostupnim ljudima i neciljanim vrstama u aktivne rupe. Aktivne rupe potrebno je nakon obrade zatrpati. Obuhvat: Svi javno-prometni objekti i pripadajući im okoliš.

b) Stambeni objekti

- **Individualni stambeni objekti.** Deratizacija individualnih stambenih objekata provodi se dva puta tijekom godine u sklopu obvezatne preventivne deratizacije (proljeće, jesen). Mamci se postavljaju u podrumskim prostorijama, tavanskim prostorijama, smočnicama te u dvorištu u drvarnicama, šupama i oko štala. Rodenticidi: Koristit će se antikoagulanti I i II generacije u formi krutih parafiniziranih mamaca od 50 i 100 g i rasuti mamci (pelete, žitarice). Način izlaganja: Obveza je izvođača postavljati mamce držeći se pravila SIGURNE PRIMJENE PESTICIDA. Kruti parafinizirani mamci se postavljaju na skrovita, ljudima (djeci!!!) nedostupna mjesta. Rasuti mamci se izlažu obavezno u zatvorenim kutijama s znakom «PAZI OTROV!». NAPOMENA: Neprihvatljivo „dijeljenja otrova u kesama“! Obuhvat: Savjesno se obrađuju svi infestirani objekti i pripadajuća dvorišta - o obuhvatu u velikoj mjeri ovisi ukupni uspjeh deratizacije.

c) Ostali objekti.

- Objekti u vlasništvu pravnih osoba po Zakonu podliježu sanitarnom nadzoru i mjere provode o svom trošku kao opće mjere Pravne osobe: Gospodarski objekti (Prehrambeno-proizvodni pogoni, klaonički objekti, ugostiteljski objekti, skladišni objekti); Odgojno - obrazovni objekti (škole, đački i studentski domovi, dječji vrtići); Zdravstveni objekti (bolnice, domovi zdravlja, toplice i lječilišta, ljekarne (skladišta) i Ustanove socijalne skrbi (domovi za starije i nemoćne osobe, konačišta i pučke kuhinje, ustanove za osobe s posebnim potrebama) dužni su provoditi u svojim objektima i na zemljištu koje im pripada obvezatnu preventivnu deratizaciju dva puta tijekom godine, odnosno višekratno u slučaju utvrđivanja epidemioloških i higijensko-sanitarnih indikacija.
- Pri obavljanju deratizacije u prostorima u kojima se obavlja proizvodnja ili promet namirnica treba otvorene meke postaviti u posebno zaštićenim, zatvorenim i označenim kutijama uz vođenje evidencije o shemi postavljanja, da se namirnice zaštite od slučajnog ili namjernog onečišćenja. Ako se deratizacija obavlja u objektima u kojima se nalaze rasute namirnice, treba sakupiti ostatke meka nakon provedbe postupka deratizacije. Deratizacijska sredstva druge generacije treba postaviti u zatvorene kutije postavljene po shemi, te ih sakupiti i neškodljivo uništiti nakon provenjenog postupka deratizacije (čl.6. Pravilnika o načinu obavljanja obvezatne DDD, N. N.br. 35/07).

Za provedbu deratizacije površina i objekata navedenih pod a) javne površine i b) cca 2224 kućanstava - na temelju dosadašnje prijave potrošnje procjenjuje slijedeći utrošak rodenticida po jednom tretmanu:

POVRŠINE	RODENTICID	FORMULACIJA	% D. T.	KOLIČINA (kg)
Kanalizacija, obala, javne pov.	Bromadiolon	Paraf. Blok 100-200 g	0,005	25
Kućanstva, javne pov.	Bromadiolon	Rasuti, blok 10-35g	0,005	275
UKUPNO				300

Izvršitelji Programa mjera dužni su prije provedbe ukloniti zatečene vidljive meke zaostale iz ranijih akcija deratizacije kao i neškodljivo ukloniti uginule glodavce. Uklanjanje meka i uginulih glodavaca treba obaviti u skladu s postojećim propisima i uputama proizvođača.

2. 2. OBVEZATNA PREVENTIVNA DEZINSEKCIJA

Dezinsekcija komaraca provodi se primjenom insekticida-larvicida regulatora rasta, silikonskih ulja, bioloških larvicida i insekticida-adulticida isključivo na bazi piretroida. Larviciđi će se primijeniti u slučaju da se zabilježeno leglo ne može ukloniti ili uništiti, a dozu će odrediti tehničar na temelju prosudbe o volumenu vode u leglu i uputama proizvođača larvicida. Sama primjena kemijskih mjera suzbijanja komarca na javnim površinama neće imati zadovoljavajući učinak. Potrebno je uključiti građane u suzbijanju komarca. Preventivnim radnjama oko kuća (uklanjanje potencijalnih legla komaraca) moguće je značajno smanjiti populaciju ove vrste komarca. Uz program prilažemo primjerak *edukativnog letka* kojeg Izvoditelj dezinsekcije ili grad/općina mogu umnožiti i podijeliti stanovništvu prilikom provedbe mjera dezinsekcije i deratizacije.

Ukoliko se utvrde legla-žarišta komaraca Nastavni zavod za javno zdravstvo će ih unijeti u bazu podataka te će je nadopunjavati elektroničkim putem. Podaci za ažuriranje baze dobivaju se terenskim izvidima, dojavama građana i bilježenjem izvoditelja. Zdravstveni odgoj lokalnog stanovništva provodi se putem letaka, plakata, informiranjem građana putem lokalnih postaja, lokalnih tiskovina i aktivnim edukativnim telefonom/govornim automatom 0800 300 100 koji koristi za edukaciju građana i za prikupljanje dojava o žarištima komaraca. Izvoditelj dezinsekcije tijekom provedbe programa mjera na terenu također provodi zdravstveni odgoj lokalnog stanovništva kroz edukaciju i informiranje građana o preventivnim i mehaničkim radnjama kojima se uklanjuju legla komaraca.

2. 2. 1. Larvicidna dezinsekcija komaraca

2. 2. 1. 1. Obrada legla komaraca

Larvicidna dezinsekcija provest će se u razdoblju od travnja do listopada 2022. godine. Obradit će se potencijalna legla komaraca koja se ne mogu ukloniti:

- ✓ septičke (crne) jame kuća (u naseljima bez kanalizacijskog sustava)
- ✓ ulični slivnici oborinske vode,
- ✓ druge odvodne sifone u dvorištima kuća,
- ✓ legla u/oko septičkih/crnih jama
- ✓ posude (vaze) za cvijeće na groblju
- ✓ nakupine vode u čamcima (lučice)
- ✓ zapuštenе lokve i cisterne
- ✓ građevinski iskopi u kojima se nakuplja voda
- ✓ nakupine kišnice koje se ne mogu ukloniti (u gumama, različitim kontejnerima) na zapuštenim javnim površinama
- ✓ druge manje nakupine vode na javnim površinama

Koristit će se larviciidi na bazi Bti (*Bacillus thuringiensis israelensis*) i/ili IGR (regulatori rasta kukaca) na bazi analoga juvenilnog hormona ili inhibitora sinteze hitina - diflubenzuron i dr.). Procijenjeni utrošak larviciaida po akciji (na osnovi prijava izvoditelja koje je utrošio na obradu septičkih jama i drugih nakupina vode):

INSEKTICID- LARVICID	KOLIČINA (kg)
IGR (preparat na bazi 2% diflubenzurona)	6

Ukupni utrošak biorazgradivog netoksičnog preparata koji ličinkama komaraca onemogućuje dolazak do zraka izvoditelj ovisit će o klimatskim uvjetima tijekom sezone i brojnosti nakupina vode nakon kiša na groblju i na drugim površinama s malim umjetnim leglima (posude, vaze, gume).

2. 2. 1. 2. Dinamika provedbe larvicidne dezinsekcije

Larvicidne dezinsekcija će se provesti dvije akcije tijekom svibnja/lipnja ovisno o pojavi prve proljetne generacije ličinki komaraca. Učinkovito suzbijanje legla koja su aktivna cijele sezone zahtjeva obradu barem 9 puta (ako se koristi IGR preparat) od travnja do rujna, ne uzimajući u obzir mogućnost kiša.

2. 2. 1. 3. Pregled potencijalnih legla i načini njihove obrade

- **Slivnici oborinskih voda.** Slivnici u kojima duže vrijeme zaostaje voda mogu biti legla komaraca. U tom slučaju obrađuju se preparatima na bazi IGR ili B.t.i. silikonskih ulja. Početak larvicidne obradbe određuje se prema temperaturi vode i pojavi larvi komaraca od svibnja do rujna. Važno je akcije provesti dok se ličinke komaraca nalaze u ranim razvojnim stadijima naročito ako se suzbijaju preparatima na bazi B.t.i. ili regulatorima rasta kukaca.
- **Septičke/crne jame.** Septičke jame mogu generirati veliki broj komaraca ukoliko imaju tehničke nedostatke kao što je nepostojanje gustih mreža na odušcima ili prisustvo pukotina na samim jamama. Ovaj je problem prisutan u naseljima i gradskim predjelima koji nemaju riješen kanalizacijski sustav. Crne jame koje nisu hermetički zatvorene također mogu generirati komarce. Septičke i crne jame obrađivat će se jednim od kemijskih larviciida: IGR larviciidi (regulatori rasta ili inhibitori sinteze hitina) kao što je diflubenzuron ili larviciidi na bazi spora *Bacillus thuringiensis israelensis* (B.t.i.).
- **Spremnici vode i posude za cvijeće.** Različiti spremnici vode u vrtovima i poljima značajni su recipijenti ličinki komaraca (bačve, kade, kante, različite posude, i sl), stoga je potrebito animirati i pridobiti korisnike da vlastitom aktivnošću doprinesu smanjenju proizvodnje komaraca na jedan od sljedećih

načina: 1) Pravovremeno pražnjenje spremnika vode i vaza (jednom tjedno, 1 bačva može proizvesti 10000 ličinki u tijeku sezone), pražnjenje ili uklanjanje tanjura ispod posuda za cvijeće koji su značajna legla tigrastog komarca, 2) Pokrivanje spremnika (najlon, tkanina, mreža), 3) Dodavanje male količine ulja koje stvara tanki film na površini vode stoje dostatno da sprječi razvoj larvi, 4) Odložene posude držati okrenute naopako da se u njima ne nakuplja voda, 5) Ukoliko ni jedna od navedenih mjer nije provediva, u obzir dolazi vlastita uporaba jednog od neškodljivih larviciida posredstvom stručnih službi (poljoprivredno savjetovalište), 6) U slučajevima kada se spremnici nalaze na javnim površinama treba poduzeti jednu od navedenih preventivnih mjer ili primijeniti neki od prihvatljivih larviciida na bazi bakterije B.t.i., analoga juvenilnog hormona - regulatora rasta kukaca (diflubenzuron).

- **Nakupine vode u čamcima.** U lučicama/marinama prisutan je izvjestan broj čamaca koji se duže vrijeme nalaze izloženi padalinama i generiraju razvojne oblike komaraca. Najučinkovitiji je preventivni način da se čamci okrenu naopako ili jednostavno prekriju platnom. Ukoliko to nije moguće navedene nakupine vode obrađuju se jednim od ekološki prihvatljivih larviciida na bazi B.t.i.; na bazi regulatora rasta kukaca, IGR larvicidima (diflubenzuron) ili silikonskim uljima.
- **Posude (vaze) za cvijeće na groblju.** Veliki "proizvođači" ličinki komaraca mogu biti vaze sa ustajalom vodom. Nakupine vode sa svježim cvijećem obrađuju se jednim od ekološki prihvatljivih larviciida na bazi djelatne tvari IGR ili B.t.i. ili silikonskih ulja. Vaze s umjetnim ili suhim cvijećem i prazne vase i potrebno je napuniti pijeskom ili sitnim šljunkom kao se u njima ne bi sakupljala voda.
- **Nakupine odloženih automobilskih guma.** Kišnica nakupljena u odloženim automobilskim gumama može pružiti vrlo povoljne uvjete za razvoj larvi komaraca, posebice tigrastog komarca. Spomenute lokacije nalaze se vjerojatno na privatnim posjedima, stoga treba apelirati na organe Sanitarne inspekcije kako bi se poduzele preventivne mjeru ili mjeru suzbijanja komaraca. Vlasnici vulkanizerskih radionica, skladišta guma na otvorenome i karting staza trebaju voditi računa o slijedećem: 1) redovito (tjedno) odvoziti gume; 2) prazniti vodu iz guma, složiti gume u obliku piramide i prekriti ih nepropusnom folijom; 3) ukloniti gume koje se ne koriste, probušiti ili rasjeći gume; 4) provoditi dezinfekciju guma koje se ne koriste svakih 15 dana (svaku gumu potrebno je pojedinačno larviciđno obraditi).
- **Lokve i bunari.** Plitke lokve koje se nalaze u naseljima mogu biti značajna žarišta razvojnih oblika komaraca ukoliko bez ihtiofaune (riba) i ostale entomofaune (ličinke različitih kukaca među kojima ima predatora ličinki komaraca). Ukoliko su lokve duboke (uređene sa strmim rubovima) ili se radi o bunarima manje opterećene organskim tvarima i bogate entomofaunom ili čak ihtiofaunom tada one u pravilu proizvode manji broj komaraca u odnosu na prve. Obrađuju se ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi B.t.i.
- **Zapušteni zdenici, cisterne i vodospreme.** Na području rubnih dijelova gradova i naselja ima zapuštenih zdenaca i cisterni koji ukoliko nisu u redovitoj uporabi (stalna izmjena vode) i ne koriste se za piće, a generiraju komarce. Navedena žarišta ukoliko se ne koriste za piće obrađuju se ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi B.t.i.; na bazi regulatora rasta kukaca.
- **Građevinski iskopi u kojima se nakuplja voda.** Građevinski iskopi temelja različitih građevina mogu generirati larve komaraca kada radovi stoje na duže vrijeme, a u njima se kontinuirano zadržava voda. Spomenute vode obrađuju se također ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi djelatne tvari regulatora rasta kukaca ili na bazi B.t.i.

IZDVOJENA ŽARIŠTA LIČINKI KOMARACA KOJA JE POTREBNO KONTROLIRATI/OBRADITI

- septičke (crne) jame kuća (u naseljima bez kanalizacijskog sustava),
- ulični slivnici oborinske vode u kojima se zadržava voda u naselju,
- bačve i druge posude s vodom u vrtovima

2. 2. 2. Adulticidna dezinsekcija komaraca

Kemijske mjere suzbijanja odraslih oblika komarca planiraju se provesti u razdoblju od srpnja do rujna u slučaju povećane aktivnosti komaraca.

2. 2. 2. 1. Obrada javnih površina

Obradit će se mesta uz prometnice gdje borave komarci (živice, visoka trava, grmlje, drveće do visine 3 m i okolicu legla komaraca) u blizini kuća prolaskom vozila kroz ulice (površine i vegetacija između ulica i fasada kuća i zgrada, dvorišta javnih zgrada, javne zelene površine - parkovi i groblje). Koristit će se dozvoljeni biocidni pripravci s djelatnom tvari iz skupine piretroida. Adulticidna obrada će se obaviti ULV metodom hladnog zamagljivanja s vozila. Veličina čestica mora se kretati u rasponu 10-20 mikrona.

Obuhvat: na osnovi prijavljene potrošnje iz prijašnjih akcija adulticidne dezinsekcije komaraca planira se obuhvatiti područje uz prometnica koje prolaze kroz naselja Općine Dugi Rat (oko 40 - 60km).

Obrada će se provesti tijekom noći i jutra tako da obuhvati vrhunac aktivnosti u oko svitanja u rano jutro (oko 05:00 sati, u ljeto) pri odgovarajućoj brzini vjetra od 1 - 4 m/s (3,6 - 15 km/sat). Zamagljivanje se neće provoditi ako je brzina vjetra veća od 15 km/sat. Brzina vozila i doziranje stroja za zamagljivanje bit će prilagođeni za postizanje doze insekticida navedene u uputama.

2. 2. 2. 2. Dinamika provedbe adulticidne dezinsekcije

Na javnim površinama, prema dosadašnjoj praksi, planira se provesti do tri akcije adulticidne dezinsekcije tijekom srpnja i kolovoza ovisno o aktivnosti komaraca.

3. MJERE OPREZA

Izvoditelj adulticidne dezinsekcije komaraca će obavijestiti građane o mjerama opreza uslijed neželjenog rasapa (drifta) insekticidnih čestica. Astmatičari i alergične osobe upozorit će se na zatvaranje prozora. Adulticidna dezinsekcija tigrastog i običnog komaraca provest će se u noći i oko svitanja i tijekom dana u naseljima pa ne bi trebalo doći do poklapanja s područjima na kojima borave pčele. Ukoliko postoje takva područja, u dogovoru s pčelarima, mimoći će se područja pčelinje ispaše (najmanje 300 m) ili će se na drugi način zaštитiti pčele. Stanovništvo koje suši rublje na otvorenom upozorit će se da ga ukloni odnosno da ga ne izlaže u terminu obrade. Izbjegić će se obrada vrtova s voćem i povrćem u slučaju neodgovarajuće karence i osjetljivosti pojedinih kultura.

Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Voditelj odsjeka za DDD:

dr. sc. Toni Žitko, dipl. ing.

Split, 01.12.2021. godine

